

HENDRIK JAN KLOOSTERBOER:

‘Bewustwording van fyto-sanitaire w

Het leveren van bollen in het buitenland is niet zo simpel. Er zijn heel wat kwaliteitseisen waaraan een partij moet voldoen. Deze fyto-sanitaire wetgeving is per land verschillend. Voor BloembollenVisie een reden om de fyto-sanitaire aspecten te belichten in de nieuwe serie *Fyto*.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Een bol kan de hele wereld over gaan. Dit kan echter niet zonder diverse keuringen. Voor alle producten die geëxporteerd worden naar derde landen gelden er fyto-sanitaire regels. Die regels zijn per land verschillend. In de Europese Unie (EU) geldt vrij verkeer van goederen en mogen bollen die door de BKD gekeurd zijn in de handel worden gebracht. Om de sector daarvan bewust te maken, hield Hendrik Jan Kloosterboer, secretaris fytozaken bij Anthos, driemaal een workshop over de actuele status van fyto-sanitaire beperkingen bij exportlanden tijdens de Hobaho Relatieweek van 14 tot en met 16 januari.

In de workshop draait het om een aantal punten: de actuele regelgeving, de bewustwording van onzichtbare risico's, regelgeving, overlegstructuur en praktijkvoorbeelden. Zo begint hij met de actuele regelgeving. "Nagenoeg alle landen doen mee met de Wereldhandelorganisa-

tie (WTO). Zij hebben een SPS-akkoord waarin afspraken zijn vastgelegd met betrekking tot veterinaire (diergezondheid) en fyto-sanitaire regelgeving. Al deze landen zijn gerechtigd om eisen te stellen, mits zij dat technisch kunnen onderbouwen. Daarbij hoort ook de regel dat deze eisen zo min mogelijk handelsbelemmerend mogen zijn. Daarnaast is er de Wereldvoedselorganisatie (FAO), waaronder de International Plant Protection Convention (IPPC) opereert. Hierin worden allerlei standaarden opgesteld. Voorbeelden zijn beschrijvingen van hoe om te gaan met houten verpakkingen of hoe een fyto-sanitair certificaat precies moet worden ingevuld."

KLANKBORDGROEP

Ontvangende landen stellen dus de fyto-sanitaire eisen. Als dat technisch niet werkbaar is, geeft Anthos of de KAVB dit aan bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) met het verzoek om de technische discussie met het betreffende land aan te gaan. Wat Kloosterboer de afgelopen jaren constateert, is dat de eisen steeds meer zwart-wit worden. "De eisen zijn letterlijker voorgeschre-

Hendrik Jan Kloosterboer: 'We moeten een robuust

ven dan voorheen en dat beperkt de flexibiliteit." In de Klankbordgroep Bloembollen van de NVWA die vier keer per jaar bijeenkomt, worden onder andere de fyto-sanitaire dossiers van de bloembollensector besproken. De NVWA, BKD, KAVB en Anthos hebben zitting in deze klankbordgroep. Daarnaast kunnen er zaken ontstaan waarop direct actie moet worden ondernomen. De KAVB is voor de NVWA en het ministerie van Economische Zaken (EZ) het aanspreekpunt voor teeltaangelegenheden, terwijl Anthos het aanspreekpunt is voor markttoegangvraagstukken. Kloosterboer: "Daarbij is wel het uitgangspunt dat Anthos dossiers met de KAVB afstemt als afspraken - die met de NVWA en het ministerie van EZ gemaakt worden - met betrekking tot de markttoegang, gevolgen hebben voor de teelt. Het is van groot belang om als sector samen te werken en daardoor sturing te geven aan beleidsdossiers."

MARKTTOEGANG

De fyto-sanitaire eisen staan per land op de website van de NVWA. Kloosterboer geeft de

etgeving nodig om te anticiperen'

Fytosanitaire wetgeving

Fytosanitair betekent plantengezondheid. Met fytosanitaire maatregelen proberen importerende landen te voorkomen dat quarantaineorganismen - schadelijke organismen (bijvoorbeeld: schimmels, bacteriën, planten en virussen) die in een bepaald land (nog) niet voorkomen - geïmporteerd en verspreid worden. Voor een quarantaineorganisme geldt in principe een nulnorm. Als het om een kwaliteitsziekte gaat, dan kan er sprake zijn van toleranties. Het is mogelijk dat Nederland een bepaalde ziekte als een kwaliteitsziekte beschouwt, terwijl het voor een ontvangende land een quarantainestatus heeft. Partijen die niet voldoen aan de fytosanitaire eisen van het desbetreffende land, worden afgekeurd of geweigerd. Bij uitbraak van een quarantaineorganisme wordt het organisme geëlimineerd.

keuringssysteem hebben dat nadrukkelijk de garanties biedt die exportlanden van ons vragen'

waarschuwing mee dat deze informatie niet altijd up-to-date hoeft te zijn bij exotische landen. Als tip geeft hij aan om als exporteur altijd de Import Permit op te vragen bij de importeur. "Als de eisen hierop anders zijn dan op de website van de NVWA, is het de verantwoordelijkheid van de exporteur om dat aan te geven bij de NVWA." In de presentatie noemt Kloosterboer ook de Pest Risk Analysis (PRA). Dat is een instrument wat landen kunnen gebruiken om te beslissen of ze import van producten wel of niet toestaan. Zo'n analyse kan erg tijdrovend zijn en soms wel twee tot drie jaar duren. Vietnam is volgens Kloosterboer een land dat sinds enkele jaren gebruik maakt van PRA's. Naar Vietnam toe mogen alleen tulp, gladiool, lelie, Liatris en pioen. Voor andere bolgewassen zal eerst een PRA moeten worden opgesteld.

KEURINGSSYSTEEM

"We moeten kritisch kijken naar het huidige keuringssysteem", geeft de secretaris aan. "Biedt dat systeem op dit moment wel de garanties die ontvangende landen van ons vragen en

hoe kwetsbaar zijn we? Er vindt overleg plaats met de NVWA over de nultolerantie op basis van toetsing. Een exporttoets is onwerkbaar voor de sector en het begrip nul is nul voor leverbaar is niet haalbaar. We moeten afstappen van de absolute nul. Toch moeten we ergens in de keten aantonen dat het nul is geweest.

'De eisen zijn steeds meer zwart-wit'

Om die reden is het verstandig om een plantgoedtoets te houden. Zo dekken we de risico's zo vroeg mogelijk in de keten af en is bij opplant feitelijk al duidelijk voor welke afzetlanden een partij geschikt zal zijn. Dit seizoen is export van lelie naar China mogelijk op basis van de plantgoedtoets. De voorwaarde is wel dat het handelsbedrijf gebruik maakt van het Ketenregister." Kloosterboer ziet in de toekomst een keuringssysteem voor zich dat

per product een EU-klasse en een Exportklasse heeft. "Hierdoor heeft een zelftelende broeier niets te maken met de eisen van derde landen. Deze keus heeft echter wel gevolgen voor de handelsmogelijkheden. Partijen die aan de Exportklasse voldoen, zijn verhandelbaar met alle belangrijke afzetlanden. Eventuele landen die niet onder de Exportklasse vallen, kunnen aanvullende eisen stellen. Aan deze landen mag ook geleverd worden met Exportklasse, als er ook aan de aanvullende eisen kan worden voldaan. Op deze manier hebben we een robuust keuringssysteem wat de NVWA in het buitenland kan verdedigen."

Een stap in de juiste richting is het Ketenregister volgens Kloosterboer. "Simpel gezegd is het feitelijk hetzelfde als internetbankieren. Het zou wenselijk zijn als kwekers zich aansluiten bij het Ketenregister, daarmee wordt het fytosanitaire systeem van Nederland veel robuuster. Partijen worden op die manier direct geregistreerd en zijn goed te volgen door middel van tracking en tracing. Het is daarnaast een mogelijkheid om je als kweker te onderscheiden."